

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЧЕРНІГІВЩИНИ: ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОЕКТІВ

Ланько Надія Олексіївна,
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К.Д. Ушинського, м. Чернігів, Україна

Розглядається питання витоків інноваційної освітньої діяльності та поширення інновацій і перспективного педагогічного досвіду, інформатизація освітнього простору, реалізація інноваційних освітніх проектів в області.

Ключові слова: школа майбутнього, школа життєвого успіху, прикладна інформатика, інновації, перспективний педагогічний досвід, інноваційні освітні установи, інноваційна освітня діяльність, наукові інноваційні проекти.

Постановка проблеми. Виділяється питання практичного застосування у шкільній практиці освітніх педагогічних технологій, участі в наукових інноваційних проектах, поширення перспективного педагогічного досвіду та інноваційних процесів в області.

Метою дослідження є спроба показати поширення інноваційних процесів в області та спонукати до активізації інноваційної діяльності педагогів.

Виклики сучасного світу потребують нової освітньої парадигми, орієнтованої на майбутнє. На початку ХХІ століття в нашій країні розроблено нову філософію освіти, що узагальнює в собі різні, найбільш прогресивні ідеї: філософію всеєдності, життєтворчості, серця, діалогу культур, глобальної освіти, концепцію ноосфери тощо.

Розглядаючи освітньо-виховний процес як соціокультурне явище, І.Д. Бех зазначає: «Звичайно, нові виховні підходи ґрунтують не заперечують раніше створеного, а діалектично утримують його в знятому стані, нарощуючи прогресивні наукові ідеї» [1;5]. Сучасна освітня парадигма орієнтує: навчання має бути спрямованим на позитив, самоактуалізацію й мотивацію самоосвіти впродовж усього життя. Актуальною є модель навчання, спрямована на особистий розвиток, формування почуття власної гідності й національної свідомості, на розвиток життєвих навичок, особливо соціально-психологічних компетентностей, оволодіння вмінням ефективно вчитися, щоб навчання приносило радість. Важливо, що виховання свідомого громадянина починається із засвоєння дітьми духовних, культурних надбань свого народу. С.Ф. Русова зазначала: «Для виховання свідомого громадянина потрібно дати йому можливо широку освіту, розвинути його розум і всі інтелектуальні сили – пам'ять, уяву, здібності до асоціацій. Це все дається правильно налагодженим процесом навчання, який у нових школах має проводитися новими методами, спертими на здобутках психології» [10; 61].

Серед видатних педагогів, котрі активно працювали над вирішенням проблеми удосконалення вітчизняної освіти, виховання інтересу до навчання та розвитку розумових здібностей учнів, які жили, працювали на Чернігівщині, важлива роль належить К.Д. Ушинському, Б.Д. Грінченку, Т.Г. Лубенцю, С.Ф. Русовій, Г.Г. Ващенко. К.Д. Ушинський сформулював для педагогів три основні завдання: навчати, виховувати, розвивати, вказавши, що розвиток може здійснюватися тільки через накопичення конкретних знань у тій чи іншій галузі, і дане завдання може реалізуватися через зміст та методи навчання і виховання. Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського надає значної уваги вирішенню даних проблем спільно з педагогічними колективами навчальних закладів області. «Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому». [4, с. 7]. У перекладі з грецької «інновація» означає оновлення, новизна, зміна. Інновації розглядають як процес і як результат. «Інновація як процес означає часткову або масштабну зміну стану системи і відповідну діяльність людини. Інновація як результат передбачає процес створення (відтворення) нового, що має

конкретну назву «новація» [4; 23]. Інновації в освіті розглядають як важливий засіб розвитку інтелектуального потенціалу нації, духовної культури народу, відтворення його продуктивних сил, що надзвичайно важливо нині. У сучасних умовах «У багатьох країнах державна освітня політика вважає високий професійний і загальнокультурний рівень населення важливою умовою економічного розвитку, збереження і підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світових ринках, безпеки і соціальної стабільності» [4; 11]. Отже, альтернативи піднесенню загальнокультурного, освітнього рівня населення немає.

Веде до досягнення мети зміна взірців (парадигми) освіти. Вважають, що українська освіта має орієнтуватись на діяльнісні розвивальні технології, які формують в учнів уміння вчитися, оволодівати інформаційними технологіями, пристосовуватись до потреб ринку праці. Все це потребує перебудови взаємодії учителя з учнями. Як зазначав Г.Г. Ващенко: «Педагог майбутнього – це педагог психолог. Школа майбутнього – це, в першу чергу, творча школа. Завдання її полягає в тому, щоб розвивати творчі сили молоді, виховувати з неї творців культурних вартостей, людей, що в творчій роботі для суспільства будуть знаходити і своє особисте щастя». [2;406].

Для розбудови освітньої галузі важливе значення має інноваційна діяльність, яка характеризується апробацією та застосуванням інновацій в навчально-виховному процесі. Інновації в освіті пов'язані із загальними процесами у суспільстві, реаліями буття, які вимагають пошуку нових підходів до формування змісту освіти, визначення структури, вибору прийомів, форм, засобів роботи, технологізації навчально-виховного процесу. На нашу думку, сприяє вирішенню даних проблем упровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів інноваційних освітніх проектів. Зокрема, в Чернігівській області проводиться активна робота по впровадженню на Всеукраїнському рівні проектів «Прикладна інформатика» (з 2008 року - Куликівська ЗОШ I-III ст. Куликівської районної ради) та «Школа життєвого успіху» (з січня 2009 року – Ріпкинська ЗОШ I-III ст. №2 Ріпкинського району, Чернігівська ЗОШ I-III ст. №27 Чернігівської міської ради, Чернігівський колегіум №11 Чернігівської міської ради, Ріпкинський ДНЗ «Веселка» Ріпкинського району) і регіональному рівні (Чернігівська ЗОШ I-III ст. №35 Чернігівської міської ради) та ряду інших шкіл, які долучилися до даних проектів протягом останніх років.

Цінним, на нашу думку, є інноваційний, науковий, психолого-педагогічний проект «Школа життєвого успіху» (автор і керівник проекту Максюта Н.Д., Голова Всеукраїнського благодійного фонду «Освіта України», науковий керівник – Кириленко С.В., кандидат педагогічних наук, доцент, начальник відділу моніторингу освітньої діяльності Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України).

На нашу думку, психолого-педагогічний проект «Школа життєвого успіху» актуальний і перспективний. По-перше, він відповідає новій філософії освіти, по-друге, він інтегрує в собі основні парадигми інноваційної освіти, по-третє, він дозволяє практично реалізувати пріоритетні цілі освітньої інноваційної діяльності: формування розвиненої, творчої, здорової, успішної, конкурентоздатної особистості.

«Однак українська педагогічна спадщина не оперує поняттям успіху. Для неї воно є відносно новим і з'явилося у 90-х рр. XX ст. у зв'язку з різкою зміною суспільно-політичних і

економічних умов розвитку української держави...

Зміст поняття «успіх» залежить від розташування у вертикальній системі суспільної ієрархії. Virізняється успіх індивідуальний, який засновується на інтересах безпосереднього досвіду індивіда як соціального суб'єкта, та суспільний (державний), який базується на завданнях людини як суб'єкта суспільних відносин. Соціально-функціональний зміст ідеї суспільного успіху спрямований на збереження і підтримку стабільності системи, співвідношення суспільного та індивідуального успіху. Індивідуальний і суспільний успіх можуть існувати як відокремлено, так і спільно, взаємодоповнюючи один одного. Гармонія індивідуального і суспільного успіху, який мислиться як єдине ціле, становить ідеал життєвого успіху» [11; 144].

2. Заняття проводить практичний психолог Драгун О.А. проект «Школа життєвого успіху» в Ріпкинській ЗОШ I-III ст. №2

наукову основу творчості у психології. І як реальним втіленням у упровадження у практику Чернігівщини

педагогічного проекту успіху». «Метою психолого-педагогічних навчально-виховного

успішної особистості шляхом упровадження інноваційних освітніх технологій та відповідного програмно-методичного забезпечення на всіх етапах розвитку дитини» [9; 25]. Даний проект успішно реалізується в ряді загальноосвітніх закладів області. Зокрема, педагогічний колектив Ріпкинської ЗОШ I-III ст. №2 уже три роки поспіль є учасником і дипломантом Міжнародних виставок «Сучасна освіта в Україні» у м. Києві. Учасниками і дипломантами Міжнародних виставок «Сучасна освіта в Україні» по два роки поспіль, представляючи проект «Школа життєвого успіху», були також Чернігівський колегіум №11 Чернігівської міської ради та Чернігівська ЗОШ I-III ст. №27 Чернігівської міської ради.

Відомо, що у школі все починається з учителя, великою дуже є його роль, хоча на результати навчання впливають три чинники: хто навчає, кого навчають, як навчають. «Від часів античності добре відома, здавалося б, дуже проста істина: у розвитку освіти на різних історичних етапах завжди був і нині є ключовою фігурою саме Вчитель» [9; 5]. На вчителя покладають соціальну відповідальність за наслідки його праці. Його роль як

4. Заняття за проектом «Прикладна інформатика» проводить Дорошенко Н.М. в Куликівській ЗОШ I-III ст.

3. Учасники проекту «Школа життєвого успіху» в Ріпкинській ЗОШ I-III ст. №2

К.Д. Ушинський радив педагогам досконало вивчати своїх вихованців і відповідно організовувати їх творчу працю. Він запрошував педагогів до вивчення психології, вважаючи, що вчитель знайде насамперед продовженням його ідей і практичній діяльності є роботи освітянами інноваційного психолого-«Школа життєвого проекту є створення умов та забезпечення процесу для формування

організатора освіти, виховання має велике значення. З метою піднесення ефективності навчально-виховного процесу та спрямування освіти в Україні на інноваційний розвиток видано Указ Президента України від 30 вересня 2010 року №926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», відповідно до якого 2011 рік проголошено роком освіти та інформаційного суспільства. В даному Указі звертається увага на розвиток дошкільної, загальноосвітньої, професійно-технічної освіти, на здійснення заходів із забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні.

Інноваційний проект «Прикладна інформатика» (науковий керівник Журавльова Л.А., кандидат технічних наук, доцент, академічний директор Центру ІТСВ), спрямований на реалізацію Указу Президента України, на формування освіченої, творчої, особистості, яка буде примножувати інтелектуальний потенціал держави. Курс «Прикладна інформатика» допомагає формувати особистість, яка може добувати знання і творчо їх використовувати у практичній діяльності. Програма курсу «Прикладна інформатика» складена з метою впровадження її для позаурочного використання у загальноосвітніх навчальних закладах України, має гриф Міністерства Освіти і Науки України (лист №14/18.1-1004 від 26.11.04). Мета проекту: «Розробка й апробація моделі організаційно-педагогічних умов використання інформаційних комп'ютерних технологій у позаурочній діяльності учнів школи та її практична реалізація на базі загальноосвітніх навчальних закладів» [6, 16]. Проект «Прикладна інформатика» передбачає організацію розвивального практикуючого навчання для розвитку учня як особистості, самостійного набуття знань, їх практичного застосування у повсякденному житті. Впровадження проекту в позаурочний час дозволяє значною мірою розширити в учнів інтерес до навчання, можливості пізнання та самореалізації, дає змогу отримати підготовку до діяльності в інформаційному просторі сучасного суспільства.

5.Учасники проекту «Прикладна інформатика» Куликівської ЗОШ І-ІІІ ст. Куликівської районної ради

В Чернігівській області навчально-виховний процес за проектом «Прикладна інформатика» успішно реалізується в позаурочний час у Куликівській ЗОШ І-ІІІ ст. Куликівської районної ради учителем англійської мови Дорошенко Н.М. у парі з учителем інформатики Андрушко О.П. Курс «Прикладна інформатика» розкриває великі можливості для творчої діяльності вчителя, удосконалення майстерності, постійного пошуку нового. Для роботи за даним курсом Дорошенко Н.М. обрала модуль «Англійська термінологія». За наслідками творчої роботи видано посібник для вчителя «Технологія навчання англійської термінології до уроків програми «Прикладна інформатика», рівень STD1» (автор Дорошенко Н. М.), а також – «Робочий зошит» для учня, рівень STD1

(Дорошенко Н. М. та Андрушко О. П.), які вже апробуються в школах України в цьому навчальному році. Дорошенко Н.М. – учасник і дипломант Міжнародних освітніх виставок, нагороджена срібною медаллю виставки «Сучасна освіта в Україні – 2010», в 2011 році також нагороджена дипломом виставки «Сучасна освіта в Україні – 2011». Вчителька ділиться досвідом роботи, проводячи майстер-класи як на обласних, так і всеукраїнських науково-практичних семінарах та конференціях. По завершенню кожного рівня навчання у Куликівській ЗОШ І-ІІІ ст Куликівської районної ради учасники проекту готують свято (англійською мовою), на яке запрошують батьків, учителів, щоб показати свої досягнення, а також вручити учням сертифікат Центру ІТС та «Дипломи» за успішне закінчення курсу.

У світовій освітній практиці вважають, що «Комп'ютерні ігри можуть змінити багато аспектів навчального процесу» [5; 25]. «Перший крок до розвитку досі не використаних можливостей нашого мозку – це навчитися зберігати інформацію, послуговуючись певними взірцями і сильними асоціаціями. Коли хочете поліпшити здатність запам'ятовувати, найважливіше ось що: асоціюйте річ із сильним образом і використовуйте здатності твого мозку» [5;133]. У проектах «Школа життєвого успіху» та «Прикладна інформатика» звертають увагу на найновіші перспективні досягнення в освітній практиці. «Загалом навчання неефективне, якщо розмежовувати теорію і

практику. Отож докладіть зусиль до того, щоб учитися за допомогою кількох відчуттів, а не одного. Коли ви навчатесь іноземної, намагайтеся уявити собі сцену, яку вивчаєте, й закарбувати інформацію через інші відчуття» [5; 163]. «Отож що більше ви співпрацюватимете з власним мозком за його методами запам'ятовування, то легше і швидше будете вчитися. Тому не записуйте, а малюйте асоціативні схеми. Робіть це в кольорі, з розгалуженнями, малюночками, символами, моделями й асоціаціями» [5; 165].

Для того, щоб оволодіти новими освітніми ідеями, необхідною виявляється спеціальна підготовка вчителів до роботи за інноваційними технологіями. Тому перш ніж приступати працювати за інноваційними проектами, педагоги проходять навчання на науково-практичних семінарах у м. Києві на базі гімназії «Пріоритет», працюють з авторами, керівниками інноваційних проектів на базі ЧОППО імені К.Д. Ушинського (відділ передового педагогічного досвіду) та на базі навчальних закладів в області, які вже працюють в даному режимі.

Проект «Прикладна інформатика» активно впроваджується не тільки в Куликівській ЗОШ І-ІІІ ст. Куликівської районної ради. Значна робота проведена по його впровадженню в Чернігівському ліцею №32 Чернігівської міської ради, Чернігівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 27 Чернігівської міської ради, Остерській гімназії Козелецької районної ради, Прилуцькому дитячому дошкільному навчальному закладі «Дитячий будинок інтернатного типу» для дітей-сиріт та для дітей позбавлених батьківського піклування.

В Чернігівському ліцеї №32 провели ґрунтовну підготовчу роботу до реалізації проекту: у закладі створена відповідна матеріальна база, навчальні кабінети оснащені сучасними засобами навчання, підготовлений дидактичний матеріал, педагоги і директор ліцею Тарасюк Л.В. навчалися на науково-практичних семінарах, здійснюється співпраця з батьками.

Прилуцький ДНЗ «Дитячий будинок інтернатного типу» розпочав роботу за проектом «Прикладна інформатика» з листопада 2010 року, уклавши Угоду про співробітництво в науково-педагогічному проекті «Прикладна інформатика» з «Центром інформаційних технологій ІТС» (директор дитячого будинку Гусаченко С.В.). Матеріали (посібники для вчителя теоретичний та практичний, робочий зошит учня, компакт-диск з уроками, додаткові для роботи за проектом «Прикладна інформатика» дитячий будинок отримав від Центру інформаційних технологій ІТС безкоштовно.

«Прикладна інформатика» («Акваленд») дає можливість творчо підійти до впровадження Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі», розширює знання дітей про підводний світ, сприяє розвитку пізнавальної активності дітей та логічному мисленню, накопиченню дитиною власного досвіду роботи за комп'ютером тощо.

Педагогічний колектив Остерської гімназії Козелецької районної ради в 2010-2011 навчальному році долучився до впровадження інноваційного проекту «Прикладна інформатика» та готується до впровадження проекту «Школа життєвого успіху». Опанування учнями англійської мови за даним проектом здійснюється невеликим обсягом, з кожним наступним рівнем матеріал поступово ускладнюється, навчання відбувається в інтерактивному ігровому середовищі, яке дуже подобається учням.

Даний проект має потужну навчально-методичну підтримку: повний навчальний комплекс, що включає для учнів – підручник, настанови з виконання лабораторних робіт, робочий зошит й ігрове програмне забезпечення, а для вчителя – настанови з проведення теоретичних занять і лабораторних робіт, методологію запровадження програми, багатий вибір додаткових навчально-методичних матеріалів, зокрема, комп'ютерних ігрових програм.

В ході впровадження даних проектів проводиться дієва співпраця ЧОППО імені К.Д. Ушинського (відділ передового педагогічного досвіду) з авторами і науковими керівниками проектів, із закладами освіти, які впроваджують та мають наміри впроваджувати інноваційні проекти: систематично проводяться науково-практичні семінари, науково-практичні конференції, проводяться майстер-класи, відвідуються й аналізуються заняття в освітніх закладах, які впроваджують інноваційні проекти, видаються матеріали з досвіду роботи. Ланько Н.О., заввідділу передового педагогічного досвіду Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти – координатор упровадження даних проектів у Чернігівській області.

У процесі роботи за даними інноваційними проектами відбуваються зміни в моделі взаємодії учителя і учня, зростає мотивація навчання. Увага акцентується на ставленні до знань, умінь, навичок, які використовуватимуться в сучасному та майбутньому, діти вчаться здобувати знання. Здійснюється раціональне співвідношення знань, умінь і

*Б. Журавльова Л.А. на
семінарі в Остерській
гімназії*

навичок, виробляється позитивне ставлення до навчання. Цілі навчання акцентуються на загальний розвиток учнів, розвиток розуму, почуттів, волі, на навчання вмінню вчитися, жити серед людей, на формування творчої особистості. Відбувається співпраця педагогів та дітей, змінюється методико-

дидактичний аспект навчання, збільшується наповнення дидактичним матеріалом, зростає роль проблемних питань, діалогу. Учні мають право на помилку. Розглядаються варіанти правильних відповідей. Встановлюються динамічні релаксаційні паузи, звучить музичний супровід. Реалізується поціновування, святкування, поетизація процесу навчання. Відбувається розвиток емоційної сфери, зростають навчальні та пізнавальні інтереси. Це переростає в інтерес до пізнавальної діяльності, здобуття і творчого використання знань.

Наприклад, уже чітко виявляється, що робота за інноваційним проектом «Школа життєвого успіху» в Ріпкинській ЗОШ І-ІІІ ст. №2 Ріпкинського району (директор Лебедко С.А.), в Чернігівському колегіумі №11 Чернігівської міської ради (Рубан С.В.), в Чернігівській ЗОШ І-ІІІ ст. №27 Чернігівської міської ради (директор Піун О.П.), в Чернігівській ЗОШ І-ІІІ ст. №35 Чернігівської міської ради (директор Ховрич Н.Я.), в Бобровицькій ЗОШ І-ІІІ ст. №1 Бобровицької районної ради (директор Ралко В.М.); за інноваційним проектом «Прикладна інформатика» в Куликівській ЗОШ І-ІІІ ст. Куликівської районної ради (директор Труш О.М.), в Чернігівській ЗОШ І-ІІІ ст. №27 Чернігівської міської ради (директор Піун О.П.), в Чернігівському ліцеї №32 Чернігівської міської ради (директор Тарасюк Л.В.), в Остерській гімназії Козелецької районної ради (директор Бондар А.П.) позитивно вплинула на розвиток творчих здібностей учнів, на формування морально, фізично, психологічно здорової особистості, що сприяє їхній успішній подальшій діяльності і позитивно виокремлює їх серед інших за результатами навчальної і виховної роботи, за інтелектуальним розвитком (відбувається розвиток загальних інтелектуальних умінь: порівняння, класифікація, узагальнення, критичність, самостійність, глибина, широта мислення). Важливо, що дані процеси розпочинаються з початкової освіти як однієї з вихідних ланок становлення особистості, розпочато роботу і в дошкільних закладах, що підсилює дію проектів. І ще особливість реалізації проектів у Чернігівській області: хто попрацював за одним з них, розширює поле діяльності, додаючи ще роботу в іншому, тобто, зростає інтерес до творчої діяльності.

Слід звернути увагу, що дані проекти позитивно зарекомендували себе і в практиці роботи дошкільних закладів області. Зокрема, маємо позитивні результати роботи в Ріпкинському дошкільному навчальному закладі «Веселка» Ріпкинського району (завідувачка Грищенко Л.В.), який отримує методичну підтримку від Ріпкинської ЗОШ І-ІІІ ст. №2 Ріпкинського району за проектом «Школа життєвого успіху» та виявляються позитивними перші результати роботи в Прилуцькому дошкільному навчальному закладі «Дитячий будинок інтернатного типу» для дітей-сиріт та для дітей, позбавлених

батьківського піклування (директор Гусаченко С.В.) за проектом «Прикладна інформатика».

«Навчання найефективніше тоді, коли приносить радість» [5, .20]. Дійсно, упроваджувані проекти в усіх навчальних закладах області приносять радість. Проекти «Школа життєвого успіху» та «Прикладна інформатика» поширюються в Чернігівській області і зростає кількість загальноосвітніх навчальних закладів, що їх упроваджують та

проводять підготовчу роботу до впровадження (Борзнянська районна гімназія Борзнянської районної ради (директор Рябоштанова А.Є); Ріпкинська районна гімназія Ріпкинського району (директор Корж Н.М.) та інші).

Попрацювавши в умовах реалізації розглядуваних проектів, ми можемо сказати, що вони зацікавлюють як учителів, так і учнів та їх батьків. Більшість навчальних закладів,

долучившись до одного з них, виявляють бажання працювати і в іншому. Так Прилуцький дошкільний навчальний заклад «Дитячий будинок інтернатного типу» для дітей-сиріт та для дітей, позбавлених батьківського піклування планує розпочати роботу за психолого-педагогічним проектом «Школа життєвого успіху» з лютого 2011 року. Уже укладено Угоду про співробітництво в психолого-педагогічному проекті «Школа життєвого успіху» між Всеукраїнським благодійним фондом «Освіта України» та Прилуцьким дошкільний навчальний заклад «Дитячий будинок інтернатного типу». Директор дитячого будинку Гусаченко С.В., методист Фатунцева В.В. брали участь у науково-практичних семінарах за участю автора і керівника проекту Максюті Н.Д. на базі ЧОШПО імені К.Д. Ушинського по підготовці до роботи за інноваційним проектом «Школа життєвого успіху». Для реалізації психолого-педагогічного проекту «Школа життєвого успіху» проведено підготовчу роботу: Педагоги пройшли навчання, яке проводила Максютя Н.Д., автор і керівник проекту «Школа життєвого успіху», Голова Всеукраїнського благодійного фонду «Освіта України» на базі гімназії «Пріоритет» м. Києва (директор Кіян О.І.); створено необхідну навчально-матеріальну базу, кабінет релаксації та сенсорну кімнату, обладнано комп'ютерно-ігровий кабінет. Вікові групи, в яких планується реалізація проекту, мають необхідне розвивальне, технічне, науково-методичне, ігрове забезпечення; музичний зал відповідає сучасним естетичним вимогам; педагогічні працівники володіють освітніми інноваційними технологіями (особистісно орієнтована модель виховання, розвивальне навчання, казкотерапія, технології «Створення ситуації успіху», технологією психолого-педагогічного проектування) тощо. Впровадження психолого педагогічного проекту «Школа життєвого успіху» сприятиме більш ефективному впровадженню Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі», яка ставить завдання розвитку в дитини зачатків активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції як системи ціннісних ставлень до природи, культури, людей, власного «Я»; виховання у дошкільника творчого ставлення до життя.

8. Заняття проводить
Шитченко Н.А., учитель
Чернігівського ліцею №32

В Чернігівській області проводиться цілеспрямована робота по створенню освітньої системи нової якості на засадах інтеграції, діяльнісної технології, комп'ютеризації, психологізації навчально-виховного процесу, по створенню інноваційного освітнього простору. «У педагогіці є поняття – метод перспективи. Не можна зупинятися ні на один день, треба рухатися від мети до мети. Дитина не готується жити, вона

живе, і, отже, життя її не завтра, а вже сьогодні має бути яскравим, повнокровним, радісним. І цю радість повинні нести ми, педагоги. Це наша життєва мета. А досягти її діти можуть лише в колективній творчості. Ми ж, дорослі, допоможемо їм у цьому» [7; 108].

Література

1. Бех І.Д. Виховання особистості. У двох книгах. Том 2. – К., 2003.
2. Ващенко Григорій. Загальні методи навчання. – К., 1997.
3. Державна національна програма «Освіта України XXI століття». – К., 2006.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К. 2004.
5. Драйден Гордон, Вос Джаннетт. Революція в навчанні. Переклад Мирослави Олійник. – Львів, 2005.
6. Журавльова Л.А. Проект «Прикладна інформатика» // «Світ виховання». – 2009. – №2 (33). – С.16-20.
7. Захаренко О.А. Слово до нащадків. – К., 2006.
8. Максюта Н.Д. Психолого-педагогічний проект «Школа життєвого успіху». // «Світ виховання». – 2009. – №2 (33). – С.24-28.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – К., 2008.
10. Русова Софія. Вибрані педагогічні твори. Книга четверта / Є.І. Коваленко та ін.; За ред. Є.І. Коваленко. – Ч., 2009.
11. Сазоненко Г.С. Педагогіка успіху. Досвід становлення акмеологічної системи ліцею. – К., 2004.
12. Указ Президента України від 30 вересня 2010 року №926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні».